

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupeného JUDr. Otto Mrňavým, advokátem se sídlem Praha 3, Tachovské nám. 649/3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2004, č. j. 10 Az 108/2003 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Otto Mrňavému **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1075 Kč, která mu bude vyplacena ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2003, č. j. OAM-5876/VL-14-P08-2001, nebyl žalobci udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo žalovaným rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, která byla rozsudkem Městského soudu v Praze jako nedůvodná zamítnuta.

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že soud ani žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž došlo k porušení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zák. č. 71/1967 Sb., o správním řízení, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl. Důkazy, které si žalovaný opatřil pro rozhodnutí, nebyly podle stěžovatele

úplné, tak jak je požadováno v ust. § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a proto tedy nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje odpovědět. Současně namítá, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů a že zde není logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. K těmto námitkám dále uvádí, že je ve své zemi ohrožen na životě a tvrdí, že v jeho případě jsou proto naplněny důvody pro poskytnutí humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, přičemž se odvolává na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, poukazuje na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Cruz Varas* a ve věci *Vilvarajah* a odvolává se na čl. 53 Příručky postupů a kriterií pro určování právního postavení uprchlíků. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a současně žádá o nařízení veřejného soudního projednání věci, ustanovení advokáta a tlumočníka.

Součástí podané kasační stížnosti je i návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu ust. § 107 s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že podanou kasační stížnost považuje za nezdůvodněnou ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. a nepřípustnou, neboť tato se opírá pouze o důvody, jež nebyly uplatněny před soudem.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu dne 22. 6. 2001. Uvedl, že svoji vlast opustil z důvodu vymáhání peněz a pronásledování, neboť měl dluhy, jež v současnosti spolu s úroky činí cca 60 000 USD. Na policii se neobrátil, neboť ona sama jej pronásledovala a poradila mu aby „zmizel“. Na území ČR vstoupil dne 13. 1. 1999. Při pohovoru k žádosti o udělení azylu, konaném dne 27. 6. 2002, podrobně rozvedl politickou situaci v městě M., jež nastala ohledně kandidatury pana L. J. (původem Korejec) na funkci primátora města v r. 1997 a jeho napojení na zločinecké skupiny. Uvedl, že se aktivně zapojil proti jeho kandidatuře, přidal se ke straně R., se kterou podporovali protikandidáta. Pan L. nebyl zvolen primátorem a začal se mstít svým politickým odpůrcům. V té době pracoval stěžovatel jako ředitel firmy K., která se zabývala nákupem a prodejem různých komodit. Jako ředitel firmy dostal od jiné firmy nabídku na nákup lihu, posléze se ukázalo že šlo o podvod, zboží mu bylo zcizeno a byl unesen jeho syn. Byly na něm požadovány peníze, byl vydírán a bylo mu vyhrožováno smrtí. Protože se jednalo o nelegální obchod s lihem, neobrátil se o pomoc na státní orgány Ukrajiny. Na radu vycestoval ze země, do ČR přijel na turistické vízum a poté požádal o azyl. Na dotaz, co by mu hrozilo v případě návratu na Ukrajinu odpověděl, že by měl velké problémy.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 1. 2003, č. j. OAM-5876/VL-14-P08-2001, rozhodl o neudělení azylu z důvodu nesplnění podmínek dle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí odůvodnil žalovaný tím, že svoji vlast opustil stěžovatel z obavy před pronásledováním ze strany neznámých osob, jež po něm požadovaly peníze a to v souvislosti s jeho nelegálním obchodem. Dle žalovaného stěžovatel neuvedl žádné okolnosti svědčící o tom, že by vyvíjel činnost k uplatňování politických práv a svobod, či se jinak politicky angažoval a byl z tohoto důvodu ve své vlasti pronásledován. K naplnění

podmínky odůvodněnosti obav z pronásledování, kterou by bylo možno podřadit pod důvody relevantní pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, by k tomuto pronásledování muselo docházet přímo či nepřímo ze strany státní moci, což nebylo prokázáno. Jednání soukromých osob by bylo možno považovat za pronásledování, pokud by je státní orgány podporovaly, tolerovaly či by nedokázaly před ním zajistit účinnou ochranu. Teprve tolerance nezákonného jednání nebo odmítnutí pomoci by byla důvodem pro kladné posouzení návrhu žadatele. Stěžovatel však pomoc státních orgánů ve své zemi nevyhledal, nedomáhal se vyšetření svého případu, tedy nevyužil prostředků, který mu poskytuje právní řád v jeho zemi na ochranu práv a svobod jednotlivce. Problémy, které stěžovatel ve své zemi měl, byly problémy s mafií, které souvisely pouze s jeho nelegálními obchody za účelem obohacení se nezákonným způsobem, tyto nejsou důvodem pro udělení azylu ve smyslu § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu.

Městský soud v Praze dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému skutkovému a právnímu závěru jako žalovaný správní orgán. Konstatoval, že si žalovaný pro své rozhodnutí obstaral dostatek podkladů, které vyhodnotil v jejich vzájemných souvislostech, přičemž vycházel z vlastních výpovědí stěžovatele, z informací o ekonomické situaci v zemi a o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, rovněž odůvodnění rozhodnutí považuje za dostatečné. Soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že důvodem žádosti byla obava z pronásledování ze strany mafie, jež si se stěžovatelem násilím a vydíráním vyřizovala své vztahy v souvislosti s nelegálním obchodem s lihem, jehož se stěžovatel účastnil a byl si vědom toho, že se v případě potíží nebude moci dostatečně domáhat své ochrany u státních orgánů. Soud proto přisvědčil žalovanému, že důvod, pro který stěžovatel žádal o azyl, nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Protože napadené rozhodnutí žalovaného netrpělo nezákonností, žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích uplatněného důvodu dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy

vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Z podané kasační stížnosti, však nelze zjistit jakými konkrétními vadami mělo trpět řízení před správním orgánem, pro které měl soud napadené rozhodnutí zrušit a které stěžovatel v řízení před tímto soudem uplatnil. Stěžovatel v kasační stížnosti pouze obecně uvádí, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, důkazy, které si žalovaný opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, a nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval. Takto obecně byla formulována i žalobní námitky stěžovatele, kterou uplatnil v podané žalobě, čímž velice obecně vymezil rozsah přezkumné činnosti soudu.

Městský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. rozsahem a důvody podané žaloby a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze, že se žalovaný, jak vyplynulo ze správního spisu, zabýval všemi podstatnými skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, a zhodnotil je po stránce skutkové i právní. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých žalovaný rozhodoval. Stěžovatel v podané žalobě neuvedl nic, co by zpochybňovalo skutkový stav, tak jak byl žalovaným zjištěn a v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsán. Námitka stěžovatele, že skutkový stav byl na podkladě shromážděných důkazů posouzen nesprávně, proto není důvodná.

Závěr žalovaného, že v případě stěžovatele nebyly naplněny zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 ani pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, odpovídá ve spise uvedeným skutečnostem vyplývajícím ze žádosti stěžovatele, obsahu pohovoru a i ze zprávy o situaci v zemi původu. V řízení před správním orgánem tedy nedošlo k tvrzeným vadám v řízení před správním orgánem, pro něž by měl soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že je ve své zemi ohrožen na životě a jsou proto naplněny důvody pro poskytnutí humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, přičemž

se odvolává na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, poukazuje na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a na čl. 53 Příručky postupů a kriterií pro určování právního postavení uprchlíků, a Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli; to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v její zemi, a sám z těchto skutečností nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci.

Žalovaný úřad a následně i soud se tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. nedopustil.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovateli nebyl soudem k jeho žádosti ustanoven tlumočník pro řízení o kasační stížnosti, neboť tato potřeba nevyšla vzhledem k okolnostem případu v řízení před soudem najevo (§ 18 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.). Stěžovatel byl v řízení zastupován advokátem znalým českého jazyka.

K požadavku stěžovatele na nařízení jednání odkazuje Nejvyšší správní soud na ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého rozhoduje o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Pouze tehdy, považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání věci jednání. V případě řízení o kasační stížnosti stěžovatele však potřeba nařídit jednání nenastala.

Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byl pro toto řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 1x 1000 Kč za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci a 1x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. 2. 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu